ORĘDOWNIK POWIATU KOŹMIŃSKIEGO

Abonament:
kwartalnie: w ekspedycji . . . . 180.00 mk.
„ na poczcie . . . . 189.00 mk.
numer pojedyńczy . . . . 10.00 mk.

Dział urzędowy ⊟ nieurzędowy

Koźmin, sobota dnia 13-go maja 1922 r.

Ogłoszenia:
wiersz 1-łam. nonp. na str. 6-cio łam. lub miejsce jego 20.00 mk.
wiersz reklamowy nonparelowy na stronie 3-łamowy . 50.00 mk.
Dla ogłaszających z poza powiatu 100 % więcej

Nr. 38 | **Za redakcję:** Dział urzędowy: Starostwo; nieurzędowy: E. Kraszewski w Koźminie. Wychodzi 2 razy tyg. Ogłoszenia przyjmuje się do wtorku i piątku godz. 9 przedpoł. | **Druk:** ZAKŁAD GRAFICZNY EDWARDA KRASZEWSKIEGO w KOŹMINIE. Nakład własnej księgarni. Telefon 34. Adres telegraficzny: Orędownik Koźmin | Rok 35

Wrazie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków lub tym podobnych nieprzewidzianych okoliczności wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub doodszkodowania.

Dział urzędowy

Nr. 218. **Sprostowanie.**

Obwieszczenie moje dotyczące **planu szczepienia ospy**, Orędownik powiatowy nr. 35, pozycja 208, obwód II, liczba b. 30, prostuje się jak następuje:

Stację szczepienia ospy dla dzieci z Karolewa dwór, Dorotów folwark, Trzecianów dwór, Trzecianów gmina, **wyznacza się szkołę katolicką w Zdzieszu** a nie jak podano gościniec w Karolewie.

Obwód II, liczba b. 37, prostuje się jak następuje: **Stację szczepienia** ospy dla dzieci Szelejew gmina, Szelejew dwór, Antonin folwark, Bielawy folwark, Józefów i Stefanów folwark **wyznacza się gościniec p. Kubiakowej w Szelejewie**, a nie jak podano gościniec Sednera w Szelejewie.

Koźmin, dnia 12 maja 1922. Nr. dz. 2982/22 St. I.

Starosta, w zast. Andrzejczak
Starszy Sekretarz powiatowy

Nr. 219. **Ogłoszenie w sprawie tępienia chrabąszczy.**

Przypominam obowiązek tępienia chrabąszczy, który nakłada na interesowanych § 31 rozporządzenia policyjnego z dnia 28. lipca 1883 r. (Dodatek nadzwyczajny do Dz. Urz. nr. 35.)

Na mocy tegoż rozporządzenia zarządzam, aby tępienie chrabąszczy rozpoczęto zaraz po ukazaniu się takowych i wykonywano przez cały czas ich bytu.

Tępienienie chrabąszczy uskutecznia się najlepiej w następujący sposób:

Chrabąszcze należy zbierać (szczególnie z drzew owocowych) na drogach, polach i w lesie. Zbieranie z drzew niskich najlepiej wykonać ręką, z wyższych przez otrząsanie. W polu jest najradykalniejszym środkiem zbieranie pędraków zaraz za pługiem i przy kopaniu.

Zebrane chrabąszcze o ile ich się nie użyje za paszę dla świń lub drobiu, należy pozabijać i zakopać po zlaniu mlekiem wapiennem w ziemi.

Ponieważ zbieranie chrabąszczy najlepiej dokonują dzieci pod nadzorem starszych, przeto upraszam pp. nauczycieli o pomoc w tym względzie według możności.

Dla właścicieli i dzierżawców jest zbieranie chrabąszczy obowiązkiem.

Niezastosowanie się podlega karze pieniężnej do 1500 mk. względ. odpowiedniego aresztu.

— Nr. dz. 3080/22 St. I. —

Koźmin, dnia 4. maja 1922 r.

Starosta, Czarnecki.

Nr. 220. Województwo Poznańskie, Wydział Pracy i Opieki Społecznej zawiadamia interesowane zarządy instytucji dobroczynnych, iż w każdej prośbie o przyznanie o rządowej subwencji należy podać dokładnie stan majątkowy danej instytucji, bilans za rok ubiegły, podpisany przez zaprzysiężonego książkowego, źródła skąd instytucja otrzymuje środki dla swej egzystencji, ilość i kategorją osób korzystających z pomocy instytucji i ewentualnie statut instytucji.

Wnioski niezaopatrzone w wyszczególnione wyżej dane uwzględniane przez Województwo nie będą.

— L. dz. 552/22 V. B. —

Poznań, dnia 25. kwietnia 1922 r.

Województwo Poznańskie
Wydz. Pracy i Opieki Społecznej.
Wojewoda:
w z. (—) Wilczyński

Powyższe podaje do publicznej wiadomości.

— L. dz. 2897/22 St. I. —

Koźmin, dnia 4. maja 1922 r.

Starosta
Czarnecki.

Nr. 221. Ministerstwo Skarbu wydało w myśl życzeń publiczności blankiety wekslowe z wydrukowanym i gotowym już stemplem. Kasy Skarbowe zaopatrzone są w blankiety wekslowe z wydrukowanym stemplem począwszy od 6 marek do 10,000 marek. Bankom, instytucjom, sferom kupieckim i handlowym itd. poleca się nabywanie potrzebnych blankietów wekslowych w Kasach Skarbowych.

Ostrów, dnia 2. maja 1922 r.

Urząd Akcyzowy podp. Hepke Naczelnik.

Powyższe podaję do publicznej wiadomości.

— Nr. dz. 3023/22 St. I. —

Koźmin, dnia 10. kwietnia 1922 r.

Starosta
Czarnecki

Nr. 222. Niniejszem zatwierdzam jako zastępcę przełożonego obszaru dworskiego Dębiogóra praktykanta gospodarczego Karola Modlibowskiego z Dębiogóry dworu.

— Nr. dz. 92/22. W. P. —

Koźmin, dnia 8. maja 1922 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Czarnecki

Nr. 223. **Obwieszczenie.**

Wszystkim Magistratom, Urzędom Sołeckim i Dominjalnym powiatu Koźmińskiego do wiadomości, że nadesłane matrykuły sumaryczne można z powrotem odebrać. — Anr. 308/22. —

Krotoszyn, dnia 9. maja 1922 r.

Urząd Katastralny (—) Świderski

Powyższe podaję do wiadomości.

Koźmin, dnia 10. maja 1912 r.

Starosta, w zast. Andrzejczak

Nr. 224. Następujące osoby zamierzają z powiatu tutejszego wyprowadzić się do Niemiec.

1. Paweł Littke, gosp. z Fijałowa wraz z rodziną,
2. Hermann Spender, kowal z Sapieżyna wraz z rodziną,
3. Grzegorz Klause, robotnik z Lipówca wraz z żoną
4. Karolina Wieland, wdowa z Koźmina,
5. Eliza Wieland, kucharka z Koźmina,
6. Roza Krakau, wdowa z Pogorzeli wraz z rodziną
7. August Zeigner obówník z Lipówca wraz z rodziną,
8. Henryk Spiebale, obówník z Koźmina wraz z rodziną.

Osoby i urzędy, mające jakiekolwiek pretensje do powyższych osób, zechcą się w przeciągu 6 dni w tutejszem Starostwie pokój nr. 3 zgłosić.

Koźmin, dnia 11. maja 1922 r.

Starosta
w zast. Andrzejczak

Obwieszczenia innych władz.

Nr. 225. **Ustawa**
z dnia 6. kwietnia 1922

w przedmiocie zmiany niektórych postanowień pruskiej Ustawy o podatku dochodowym z dnia 19. czerwca 1906 r. (Zbiór ust. prusk. str. 259) z dnia 19. grudnia 1919 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 98, poz. 520) obowiązującej w byłej dzielnicy pruskiej.

Art. 1.

Przepis par. 4 pruskiej ustawy o podatku dochodowym z dnia 19 czerwca 1906 r. (Zb. ust prus. str. 259) zmienia się w ten sposób, że obowiązek opłacania podatku dochodowego w r. 1921/22 rozpoczyna się przy dochodzie rocznym ponad 11 500 mk. zaś w roku 1922/23 ponad 180 000 mk.

Art. 2.

Do art. 6 dodać punkt 3a z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.

Wzmiankowane przy punkcie 4 liczby 1 do 3 zmienia się na 1 do 3a.

Przy wymiarze podatku od dochodów wymienionych w punkcie 3a osiągniętych w roku 1920 bierze się w rachubę:

Przy dochodzie do 40 000 mk włącznie 0,5
Ponad 40 000 do 100 000 mk. — 0,6
Ponad 100 000 mk. — 0,7
zaś w roku 1921 przy dochodzie do 250 000 mk. — 0,3
ponad 250 000 mk. do 1 000 000 mk. — 0,4
ponad 1 000 000 mk. — 0,5 części podatku przypadającego według taryfy par. 17.

Art. 6.

Granice dochodu określone w paragrafach 18 i 20 ustawy z dnia 19. czerwca 1906 w brzmieniu ustalonem pruską ustawą z dnia 26. maja 1909 roku (Zb. ust. prusk. str. 349) uzasadniającą ulgi podatkowe podwyższa się z kwoty 6500 mk. w r. 1921/22 na 24 000 mk, w r. 1922/23 na 1 000 000 mk., z kwoty 9500 mk. w r. 1921/22 na 24 000 mk., w roku 1922/23 do 1 000 000 mk., zaś z kwoty 12 500 marek, w roku 1921/22 na 50 000 mk., w r. 1922/23 na 1 500 000 mk.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia i obowiązuje od dnia 1. kwietnia 1921 r.

Powyższą zmianę ustawy podaje do publicznej wiadomości.

Kierownik Urzędu Skarbowego Krawczyk

Dział nieurzędowy

Z raju bolszewickiego.

Z Rosji dochodzą nas tragiczne wieści o klęsce głodowej, która ciągle wzrasta. Tłumy dotknięte tą klęską zdążają do Moskwy, przypuszczając, że w niej znajdą pomoc.

Przybywają oni zupełnie obdarci, odziani cuchnącemi łachmanami i pół nadzy. „Bogata“ Moskwa stoi wobec tego napływu wygłodniałych mas zupełnie bezradnie. Brak pomocy lekarskiej, brak środków żywnościowych. Niewiasty, mężczyźni oraz dzieci znajdują tymczasowe schronienie w nędznych barakach. Pod jednym i tym samym dachem częstokroć i na jednem i tem samym łożu ludzie umierają i rodzą się.

Do Moskwy nadchodzą ustawicznie alarmujące wiadomości, że z ob wodów nawidzianych głodem wybierają się setki tysięcy mieszkańców. Podróżni, którzy przybywają z prowincji, opowiadają, że wszystkie dworce są przepełnione i że między głodującymi rozzyrywają się rozpaczliwe sceny. Grasujące choroby a zwłaszcza tyfus zabierają codziennie setki ofiar.

Równocześnie z głodem grasuje w raju bolszewickim straszna drożyzna. Można sobie ją wyobrazić jeśli rząd, w ręku którego znajdują się magazyny do drukowania banknotów (bezwartościowych) podnosi z dnia na dzień taryfy kolejowe, pocztowe itp. Od 15. kwietnia wprowadzono w całej Rosji nową taryfę pocztową. Przedstawia się ona następująco:

Opłata za zwyczajne pocztówki wynosi 20 000 rubli. Za listy pojemiejscowe aż do 15 gramów 50 000 rubli. Za listy miejscowe do 50 gr. 30 000 rubli. Przy wysyłce przekazów pieniężnych pobierają poczty rosyjskie jako porto 1 proc. od przekazanej sumy, nie mniej wszakże, niż 50 000 rubli. Najniższa opłata za przesyłkę wynosi 200 000 rubli. Zasadnicza opłata za telegramy wynosi 150 000 rubli, pozatem za każde słowo 50 000 rubli. Za telegramy pospieszne (terminowe) trzeba opłacać ponadto 150 000 rubli. Wynajęcie telefonów kosztuje 75 miljonów rubli rocznie. Za rozmowę pozamiejscową do 3 minut płaci się 120 000 rubli, za rozmowę miejscową pobierają poczty rosyjskie 75 tysięcy rubli.

Opłaty te mogą oszołomić nawet najbardziej bujną fantazję.

Głód i drożyzna oto dzieło bolszewików.

Wiadomości miejscowe

Koźmin. Dnia 3-go maja b. r. urządziło Tow. Powstańców i Wojaków w Koźminie — obchód dla uczczenia rocznicy konstytucji 3-go maja.

Dochód z wstępnego wynosi	31 700 mk.
Rozchód wynosi	25 045 mk.
Czysty zysk w sumie	6 655 mk.

przeznaczono na upiększenie grobów poległych powstańców i złożono w kasie Skarbowej w Koźminie.

Wszystkim, którzy przyczynili się do urządzenia i upiększenia obchodu, w szczególności zaś panu L. Nowakowi który wyćwiczył śpiew i niecżłonkom, którry brali czynny udział składa Towarzystwo na tej drodze serdeczne Bóg zapłać. Zarząd.

Koźmin. Hotel p. Kwiatkowskiego na ulicy Pleszewskiej nabył p. Antoni Mroczek z Wyrębina za 2 miljony marek. Nowonabywcy „Szczęść Boże“.

Komunikaty

Zgłoszenie nieszczęśliwych wypadków przy pracy.

Wedle obowiązujących przepisów prawnych jest każdy pracodawca obowiązany do zgłoszenia każdego nieszczęśliwego wypadku, który się wydarzy w jego przedsiębiorstwie najpóźniej w przeciągu trzech dni śmiertelne zaś wypadki muszą być zgłoszone natychmiast. Zgłoszenia przesyła się na przepisanych wzorach i to w 2 egzemplarzach do miejscowej władzy policyjnej (w Poznaniu do Starostwa Grodzkiego) w jednym egzemplarzu zaś do Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza nr. 2. Wzory do zgłoszeń można nabyć w każdej kasie chorych.

Statystyka ziemi na Pomorzu i w Poznańskim. Z rąk niemieckich przeszło w ręce polskie: a) osad rentowych i umocnionych w r. 1920 2956 obszaru 38,853 ha. w r. 1921 997 obszaru 90711 ha. razem: 3953 obszaru 129 664 ha. b) prywatnych majątków i gospodarstw: w r. 1921 1428 obszaru 67,546 ha. w r. 1920 obszaru około 50,000 ha. dokładnej statystyki niema. c) Posiadłości miejskich: w a) 1921 1483.

W srodę dnia 10-go maja o 6-tej rano zmarł nagłą śmiercią mój kochany mąż, nasz ojciec syn brat i szwagier

ś. p. **Franciszek Rybka**

przeżywszy lat 56

Msza św. za spokój jego duszy odbędzie się w sobotę 13-go maja o godz. 9-tej przedpołudniem w Kościele farnym w Koźminie poczem spuszczenie zwłok do grobu

Żona z dziećmi i rodziną

Wiadomości pozamiejscowe

Czeska manifestacja w Poznaniu. Dnia 6. b. m. o godz. 2-giej po poł. kilkadziesiąt osób płci obojga udało się w pochodzie pod pomnik Mickiewicza, niosąc wielki wieniec z szarfami biało czerwonemi.

Była to wycieczka kilku profesorów i 34 studentek i studentów czeskiej Akademji handlowej w Pilznie, którzy, korzystając z okazji, pospieszyli złożyć hold naszemu wielkiemu wieszczowi. Wycieczce w tej sympatycznej manifestacji towarzyszył konsul czeski w Poznaniu dr. Glos, który pod pomnikiem przemówił w kilku słowach podnosząc znaczenie jaknajwiększego zbliżenia się i zbratania obu narodów Następnie uczestnicy odśpiewali „Kte domow moj" poczem odfotografowali się w grupie na tle pomnika. Z Poznania wycieczka udaje się do Gdańska.

4. miesiące więzienia za kradzież gazu nałożył poznański sąd powiatowy na instalatora Waltera Szaknisa, zamieszkałego w Poznaniu, ul Matejki 6. Zasądzony wniósł apelację przeciwko temu wyrokowi do Sądu okręgowego. Atoli Izba karna pod przewodnictwem prezesa Sądu okręgowego, p. Wyrzykowskiego, apelację odrzuciła i wyrok instancji poprzedniej zatwierdziła. W uzasadnieniu wyroku Sąd uznał gaz świetlny za rzecz ruchomą w znaczeniu prawnem. a używanie gazu bez gazomierza za kradzież cudzej własności wzgl. dobra publicznego, wymagającego ze względu na swój charakter i przeznaczenie specjalnej opieki. Jako okoliczność obciążającą przyjął Sąd, że oskarżony jako zawodowy instalator czynu karygodnego się dopuścił i demoralizował swych podwładnych Prokurator domagał się kary roku więzienia.

Rozmaitości

Polacy nad Eufratem i Tygrysem. Wiertnictwo naftowe polsko-kanadyjskie słynie jako jedno z najlepszych, to też nasi polscy wiertnicy są wprost rozchwytywani i niema prawie zagłębia naftowego na całej kuli ziemskiej gdzieby polscy wiertnicy nie święcili tryumfów swej pracy.

Indje, Sumatrę, Ekwador, Kanadę, Argentynę, Trinidad wiercili polscy nafciarze, a plon ich pracy musi być nader obfity, skoro znów przed paroma miesiącami wyjechała nowa ekspedycja polska do Mezopotamji w celach wiertnictwa za naftą.

Mezopotamja, kraj położony między rzekami Eufratem i Tygrysem, gdzie ongiś pono praojcowie rodzaju ludzkiego rozkoszowali się cudami raju, kraj ten dziś zgoła inaczej wygląda. Dawno zniknęły kwieciste rajskie ogrody i dziś, jak okiem sięgnąć, bezbrzeżny step gęsto pokryty większemi i mniejszymi jeziorami, ponad któremi chmury komarów snują się bezustannie, roznosząc naokół zarazki malarji. Grunt bagnisty, wydziela moc niezdrowych wyziewów, lecz nasi nafciarze, którzy tam od paru miesięcy pracują, wcale nie narzekają na klimat. Widocznie Polak wszystko pokonać potrafi.

W Mezopotamji jest spora gromadka Polaków. Wszyscy oni nafciarze z Borusławia. Ludzie młodzi, żądni wrażeń i pracy.

Przezorni, zimni Anglicy umieją cenić pracę, to też znajomi nasi są dobrze wynagradzani i należy przypuszczać, że każdy z nich wróci do kraju z ładnem kapitałem.

Gromadka naszych nafciarzy wyjechała z kraju z końcem listopada w ubiegłym roku.

Epopowy wynalazek. Ogromne sensację w świecie wywołał wynalazek, umożliwiający przesyłanie drogą telefoniczną lub telegraficzną fotografij i autografów. Obecnie. czy to korespodent dziennika, czy też handlowiec będzie mógł, przyłączywszy mały aparacik do przyrządu telefonicznego przesłać swe własne pismo osobie, z którą będzie chciał się rozmówić.

Wynalazcą jest Francuz Bélin, który przez dwadzieścia lat szukał sposobu zapewnienia zupełnej poufności rozmowom telefonicznym i telegraficznym. W ten sposób doszedł on do wynalezienia „foto-telegrafji".

Przed swym wyjazdem do Waszyntonu pan Briand napisał własnoręcznie to zdanie; „Cieszę się na myśl wyjazdu do Waszyngtonu. An Briand". Autograf ten został przez kabel morski przesłany do Ameryki, gdzie doszedł w tej formie, w jakiej był wysłany z Paryża.

System ten będzie mogła w najszerszej mierze stosować dyplomacja przy nadawaniu depesz poufnych, gdyż między obu osobnikami odbywa się milczące porozumienie, którego żadna trzecia osoba nie będzie mogła podsłuchać. Koła naukowe na zachodzie ogromnie się zainteresowały tym nowym aparatem, który został przez p. Belina zademonstrowany Akademji Naukowej w Paryżu. Dyrektor Szkoły nauk politycznych w Rzymie zaproponował zwołanie międzynarodowej konferencji, która przygotowałaby i zorganizowałaby jednolitą, międzynarodową obsługę foto-telegrafji.